

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

14.04.2016

м. Черкаси

17 – р/к

Справа № 04-21-29/15

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції та
накладення штрафу

Адміністративна колегія Черкаського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 04-21-29/15 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції споживчим товариством «Ринок – Чигирин» (вул. Короленка, 8, м. Чигирин, Черкаська обл., 20901, ідентифікаційний код юридичної особи 36783325) та подання про попередні висновки у справі від 03.03.2016 № 68/04-пв,

В С Т А Н О В И Л А:

Територіальним відділенням, на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 06.10.2015 № 8-01/8906 розглянуто заяву підприємців Чигиринщини від б/д № б/н, щодо наявності ознак вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях споживчого товариства «Ринок-Чигирин» (надалі – СТ «Ринок-Чигирин, Товариство») на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку у м. Чигирин Черкаської області.

За результатами розгляду заяви, доданих до неї та отриманих на вимоги територіального відділення матеріалів, розпорядженням адміністративної колегії Черкаського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 01.12.2015 № 64-рп/к розпочато розгляд справи за ознаками вчинення порушення споживчим товариством «Ринок – Чигирин» законодавства про захист економічної конкуренції:

- передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів та були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;

- передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами аналізу матеріалів, отриманих в ході розгляду справи встановлено.

Споживче товариство «Ринок-Чигирин» є юридичною особою згідно виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, ідентифікаційний код юридичної особи 36783325. Місцезнаходження: вул. Короленка, 8, м. Чигирин, Черкаська обл., 20901.

СТ «Ринок-Чигирин» діє на підставі Статуту, затвердженого рішенням установчих зборів споживчого товариства «Ринок – Чигирин» 26.11.2012, протокол № 1, зареєстрованого державним реєстратором 29.11.2015 № 10181020000000564, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в банках, круглі печатки зі своєю назвою, штампи, фірмові бланки та інші реквізити.

Згідно Статуту, СТ «Ринок-Чигирин» – це добровільне об'єднання громадян та юридичних осіб для спільного ведення господарської діяльності з метою поліпшення свого економічного та соціального стану. Діяльність споживчого товариства будується на принципах добровільності членства, демократизму, соціальної справедливості, взаємодопомоги та співробітництва, вільного господарського функціонування на основі ринкових відносин. Відносини, пов'язані із створенням і діяльністю Товариства, регулюються Законом України «Про споживчу кооперацію», Законом України «Про кооперацію» іншими законодавчими актами України і нормативними документами споживспілок та Центральної спілки споживчих товариств України. Споживче товариство на добровільних засадах може входити до складу інших споживчих товариств, дотримуючись зобов'язань членів спілки, визначених її статутом та має право вільного виходу з неї.

Засновниками Товариства є фізичні особи.

Товариство набуває права юридичної особи, здійснює господарську та іншу діяльність з дня його державної реєстрації.

Згідно довідки АБ № 611512 з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій основними видами діяльності Товариства є:

- надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями, тютюновими виробами;
- роздрібна торгівля з лотків і на ринках харчовими продуктами, напоями та тютюновими виробами;
- роздрібна торгівля з лотків і на ринках текстильними виробами, одягом і взуттям;
- роздрібна торгівля з лотків і на ринках іншими товарами.

Таким чином, СТ «Ринок-Чигирин» здійснює господарську діяльність та є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (зі змінами), територіальним відділенням проведено дослідження ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку у межах м. Чигирин Черкаської області.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є споживче товариство «Ринок – Чигирин», яке протягом 2013-2015 років надавало комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку у межах м. Чигирин Черкаської області.

Перелік товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання складається з товару, який обертається на ринку і який має для покупців ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" товар - будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема, цінні папери).

Комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку складаються з надання (утримання, оренда) торгівельних місць для торгівлі

продовольчими і непродовольчими товарами та ринкових послуг, пов'язаних з реалізацією продовольчих і непродовольчих товарів (розруб м'яса, зберігання продуктів у холодильниках, зберігання речей у камерах схову, оренда холодильного та торговельного обладнання, прокат вагіт і гир, фартухів, рукавників, лопаток, лотків, лавок, стільців тощо), причому, отримання споживачами ринкових послуг, які пов'язані з реалізацією продовольчих і непродовольчих товарів, неможливе без отримання послуг з утримання (оренди) торговельних місць.

З точки зору споживача, за умовами придбання та споживання, споживчими характеристиками комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку аналогів не мають та не можуть бути замінені іншими послугами.

Таким чином, товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище Товариства, є комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку, які мають для покупців (споживачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.

Основними споживачами комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку є фізичні особи та суб'єкти господарювання (фізичні особи-підприємці та юридичні особи), які здійснюють реалізацію продовольчих і непродовольчих товарів на ринку і наймають (використовують чи орендують) торговельні місця для реалізації продовольчих і непродовольчих товарів та отримують ринкові послуги, пов'язані з реалізацією продовольчих і непродовольчих товарів на ринку.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів, у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

Одним із показників взаємозамінності товару є подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах.

З точки зору споживача, альтернативи комплексним послугам з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку немає, оскільки вони передбачають отримання значного переліку взаємопов'язаних послуг, які не можуть бути замінені іншими послугами.

Тобто, інших взаємозамінних послуг для комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку не існує.

Особливістю надання комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку для споживачів є можливість отримати їх лише в межах суб'єктів господарювання, які мають статус ринку, інші суб'єкти господарювання надавати такі послуги не можуть.

Таким чином, товарними межами ринку є комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів, що належать до групи взаємозамінних товарів, є неможливим або недоцільним.

Для споживачів комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, отримувати вищезазначені послуги поза межами міста Чигирин економічно недоцільно, оскільки для них велике значення має наявність значної кількості покупців товарів з достатньою купівельною спроможністю, які підтримуватимуть сталий попит на ці товари, а за межами міста такий попит є досить незначним у зв'язку з низькою купівельною спроможністю покупців.

Відтак, територіальними (географічними) межами ринку є територія м. Чигирин в межах якого здійснює діяльність Товариство із надання комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку.

Враховуючи специфіку ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, інші ознаки, які враховуються при визначенні територіальних меж ринку, зазначені у пунктах 6.2, 6.3 Методики, не підлягають дослідженню.

Часові межі дослідження ринку.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою. Ринок товару, на якому протягом певного періоду часу діє один і той самий склад продавців і покупців (споживачів), може розглядатися як ринок із сталою структурою. Аналіз матеріалів свідчить, що протягом 2013-2015 років на ринку надання комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку у межах міста Чигирин товарно-грошові відносини між продавцями і споживачами послуг суттєво не змінювалися. Тобто, вказаний ринок має сталу структуру.

Часовими межами ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку у межах м. Чигирин визначено 2013-2015 роки.

Визначення потенційних конкурентів та бар'єрів вступу на ринок.

Потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:

- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
- які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
- нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

Потенційними конкурентами надавачів комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин є суб'єкти господарювання зі статусом ринку, які мають відведену в установленому порядку земельну ділянку (на праві власності чи оренди), майнові комплекси з необхідним обладнанням та розвиненою комунальною інфраструктурою, відповідні кадрові ресурси та документи про відповідність комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку нормативно-правовим актам, проте з певних причин не реалізують можливості надання вищезазначених послуг

Спільним наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 26.02.2002 № 57/188/84/105, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 березня 2002 року за № 288/6576, із змінами, затверджено Правила торгівлі на ринках, відповідно до яких ринок – це суб'єкт господарювання, створений на відведеній за рішенням місцевого органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування земельній ділянці і зареєстрований в установленому порядку, функціональними обов'язками якого є надання послуг та створення для продавців і покупців належних умов у процесі купівлі-продажу товарів за цінами, що складаються залежно від попиту і пропозиції.

Таким чином, потенційними конкурентами нині діючих на вищезазначеному ринку суб'єктів господарювання можуть бути стихійні ринки міста за умови узаконення ними своєї діяльності та отримання офіційного статусу ринку.

У ході розгляду справи територіальним відділенням були надіслані вимоги Чигиринській міській раді, Чигиринському районному споживчому товариству та Колгоспному ринку Чигиринського районного споживчого товариства для з'ясування питання про надання суб'єктами господарювання комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області протягом 2013-2015 років. Отримавши та проаналізувавши відповіді вищезазначених суб'єктів

господарювання, територіальним відділенням встановлено, що протягом 2013-2015 років в межах м. Чигирин Черкаської області, комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку надавало лише СТ «Ринок – Чигирин».

Під бар'єрами вступу на ринок розуміються фактори та обставини правового, організаційного, технологічного, економічного характеру, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання вступити на даний товарний ринок і конкурувати з вже діючими на ньому суб'єктами господарювання.

Дослідження ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку свідчить про наявність значних економічних, організаційних та адміністративних обмежень, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання вийти на даний товарний ринок та конкурувати на ньому з нині діючими суб'єктами господарювання.

Економічні обмеження полягають у необхідності значних капіталовкладень для вступу нових суб'єктів господарювання на зазначений ринок (відведення земельної ділянки, будівництво приміщень, придбання відповідного обладнання та інвентарю, залучення персонал тощо) із значним періодом їх окупності. До економічних обмежень вступу на ринок також можна віднести необхідність здійснення додаткових витрат для забезпечення відповідності вимогам пожежної, екологічної, санітарно-епідеміологічної, ветеринарної безпеки, громадського порядку, облаштування території тощо.

До організаційних обмежень можна віднести стабільність ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку протягом тривалого періоду часу, зумовлена встановленням між суб'єктами господарювання, які надають зазначені послуги, і споживачами цих послуг довготривалого співробітництва та установлених договірних відносин, що обмежує вступ нових суб'єктів господарювання на цей товарний ринок.

Адміністративні обмеження пов'язані із необхідністю одержання згоди органів місцевого самоврядування на виділення земельної ділянки та отримання відповідних дозволів і погоджень різних контролюючих організацій щодо відповідності діяльності ринку вимогам чинних нормативно-правових актів, а також необхідність погодження (затвердження) тарифів на послуги ринку після початку його діяльності.

Наведене свідчить про наявність суттєвих бар'єрів для вступу на ринок комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку у м. Чигирин та неможливість вступу на цей товарний ринок нових учасників у короткі строки.

Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції" суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

За результатами дослідження територіальним відділенням з'ясовано, що споживче товариство «Ринок – Чигирин» займало монопольне (домінуюче) становище на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку у межах м. Чигирин у 2013-2015 роках з часткою 100%.

Специфіка функціонування підприємств на товарному ринку обумовлює формування цілісної системи послуг. Ця система включає широку номенклатуру послуг, створених як підприємством ринку – власне ринкових, так і структурними підрозділами інших, залучених до торгівлі на ринках, систем.

Власне ринкові послуги, тобто ті, що створюються і надаються з використанням ресурсів самого ринку, поділяються на дві основні категорії: послуги оренди і платні послуги. Підсистема власне ринкових послуг крім послуг оренди доповнюється специфічною номенклатурою платних послуг ринку. Платні послуги ринку передусім орієнтовані на організаційно-технологічне обслуговування ринкових торговців. Повноцінний процес продажу своїх товарів ринкові продавці можуть здійснити тільки за допомогою придбаних від ринку послуг.

Основним напрямком діяльності ринку є не ведення торгівлі, а організація умов для її здійснення незалежними фізичними і юридичними особами, для чого підприємство ринку авансує капітал у створення і реновацію матеріально-технічної бази, яку згодом на еквівалентних засадах здає в різну за термінами оренду ринковим торговцям і за допомогою якої надає платні послуги всім суб'єктам торгівлі на ринках.

Свою господарську діяльність щодо послуг з надання в оренду торгових місць для продажу продовольчих та непродовольчих товарів Товариство здійснює на території колгоспного ринку Чигиринського районного споживчого товариства. Згідно постанови Правління Чигиринського районного споживчого товариства від 29.12.2012 № 105 СТ «Ринок – Чигирин» прийнято до складу Чигиринського районного споживчого товариства.

Між колгоспним ринком Чигиринського районного споживчого товариства та СТ «Ринок – Чигирин» укладені договори оренди торгової ринкової площі з торговельними будівлями від 03.01.2013, від 02.01.2014, від 05.01.2015.

Ринок незалежно від форми власності та організаційно-правової форми керується у своїй діяльності законодавством України. Тарифи на послуги ринку, що пов'язані із забезпеченням діяльності ринкового господарства, установлюються адміністрацією ринку відповідно до чинного законодавства, а саме:

- постанови Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 278 «Про заходи щодо стабілізації цін за надання послуг та оренду торгових приміщень (площ) у торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів в умовах фінансово-економічної кризи» (із змінами та доповненнями);

- наказу Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, МВС України, ДПА України, Держкомстандартизації від 26.02.2002 № 57/188/84/105 «Про затвердження правил торгівлі на ринках» (із змінами та доповненнями);

- наказу Міністерства економіки України, Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 30.06.2009 № 638/109 «Про затвердження Порядку цін на послуги та оренду торгових приміщень (площ) та їх обслуговування на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів» (із змінами від 09.03.2010 № 256/44).

Постановою Правління Чигиринського районного споживчого товариства від 08.01.2013 № 4 були погоджені СТ «Ринок – Чигирин» ставки послуг за надання в оренду торгових місць. Однак, Товариство самостійно не проводило розрахунок розмірів ставок послуг за надання в оренду торговельних місць, а скористалось розрахунками ставок послуг для надання в оренду торговельних місць Колгоспного ринку Чигиринського районного споживчого товариства.

Тобто, протягом 2013-2014 років та січня – вересня 2015 року, споживче товариство «Ринок – Чигирин» розрахунків тарифів при наданні комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку не здійснювало, а користувалось ставками послуг за надання торгових місць іншого суб'єкта господарювання (Колгоспного ринку Чигиринського районного споживчого товариства) про що повідомило територіальне відділення у пояснювальній записці до листа від 04.11.2015 № 12, а саме: *«Споживче товариство «Ринок – Чигирин» на протязі 2013-2015 років користувалось ставками послуг, які були задекларовані Колгоспним ринком Чигиринського РайСТ у 2008 році. Свою калькуляцію на ставки орендної плати було затверджено та погоджено з 20 вересня 2015 року»* (мовою оригіналу).

У вищезазначених ставках послуг за надання торгових місць на СТ «Ринок – Чигирин» вказуються платні послуги ринку для забезпечення торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, а саме: розрубка м'яса, зважування на товарних вагах, зберігання м'яса в холодильниках, видача на прокат спецодягу (фартух, косинка, нарукавники), видача на прокат вагів циферблатних з гирями, бронювання торгових місць. Тобто, споживче товариство «Ринок – Чигирин», при наданні в оренду місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, надавало додаткові платні послуги, які входять до комплексу послуг на ринку при наданні в оренду місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку є дії суб'єкта

господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до абзацу другого статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" економічна конкуренція (конкуренція) - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

Отже, за умов конкуренції, з метою привернення вибору споживача продавець послуг має пропонувати такі тарифи на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, що максимальною мірою відповідають інтересам споживачів.

Мінімально необхідні вимоги до розрахунків тарифів на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, що забезпечують дотримання інтересів споживачів, визначають нормативно-правові акти України.

Застосування тарифів на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку іншого суб'єкта господарювання, було б неможливо за умов існування значної конкуренції на ринку, що спонукає споживачів, суб'єктів господарювання до можливості вибирати між кількома продавцями, покупцями на умовах максимально можливого врахування інтересів споживачів.

Такі дії споживчого товариства «Ринок – Чигирин» щодо застосування тарифів на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку іншого суб'єкта господарювання кваліфікуються як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Формування та встановлення суб'єктами господарювання тарифів на платні послуги ринку та оренди торгових приміщень (площ) регулюється вимогами спільного наказу Міністерства економіки України, Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 30.06.2009 № 638/109 (надалі – Наказ), яким затверджено Порядок розрахунку цін на послуги та оренду торгових приміщень (площ) та їх обслуговування на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів (надалі – Порядок).

Порядок розрахунку цін на послуги та оренду торгових приміщень (площ) та їх обслуговування на ринку з продажу продовольчих та непродовольчих товарів визначає механізм формування економічно обґрунтованих цін на послуги та оренду торгових приміщень (площ) та їх обслуговування на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів.

Цей Порядок застосовується суб'єктами господарювання при укладанні договорів оренди на торгові приміщення (площі) та/або надання послуг з обслуговування приміщень (площ) та надання в оренду торговельно-технологічного та/або холодильного устаткування на ринках.

У зазначеному Порядку є наступні визначення:

- оренда торговельного місця – строкове платне користування торговельним місцем для здійснення продажу товарів (надання послуг);
- торговельне місце на ринку – торговельна площа встановлених розмірів для здійснення продажу товарів та/або надання послуг згідно з планом території ринку окремим суб'єктом господарювання чи фізичною особою. До послуг на ринках належать всі послуги, які не включені до розрахунку собівартості орендної плати за торговельне місце.

Аналізуючи інформацію, надану Товариством (лист від 04.11.2015 № 12) встановлено наступне.

Постановою Правління Чигиринського районного споживчого товариства від 14.09.2015 № 62, споживчому товариству «Ринок – Чигирин» були погоджені нові ставки орендної плати торговельних місць, які вступили в дію з 20.09.2015. Розрахунки тарифів на послуги з надання в оренду торгового місця на ринку здійснювалися Товариством самостійно.

Відповідно до пункту 3 розділу II Порядку, до собівартості надання в оренду торгових приміщень (площ) включаються прямі та непрямі витрати, пов'язані з наданням в оренду торгових приміщень (площ), та/або витрати, пов'язані з обслуговуванням торгових приміщень (площ) на ринках. Також, згідно вищезазначеного Порядку, до послуг на ринку належать всі послуги, які не включені до розрахунку собівартості орендної плати за торговельне місце, а також до виробничої собівартості послуг на ринку включаються витрати, безпосередньо пов'язані з наданням конкретного виду послуг.

Згідно матеріалів, отриманих територіальним відділенням, до планової калькуляції орендної плати на 2015 рік Товариством було закладено такі витрати, а саме: заробітна плата з нарахуваннями (209135,00), адміністративні витрати (6145,00), обслуговування касових апаратів (4392,00), ремонт (16751,00), амортизація (4038,00), оренда (96000,00), освітлення (39122,00), вивіз сміття (13540,00), вивіз нечистот (1642,00), клеймування вагів (1767,00), водопостачання (1204,00), внутрігосподарські відрахування (9000,00), єдиний податок (23115,00) та рентабельність (20%).

Одночасно, при аналізі планової калькуляції орендної плати по СТ «Ринок – Чигирин» на 2015 рік встановлено, що у розрахунках на кожну послугу при оренді торговельного місця, занесені всі статті витрат, незалежно від розташування та облаштування торговельного місця або виду продукції, що реалізується.

Згідно пункту 4 розділу II Порядку, до собівартості надання в оренду торгових приміщень (площ) не можуть бути віднесені суми коштів або вартість товарів, що добровільно перераховуються (передаються) іншим юридичним та фізичним особам, у тому числі у вигляді фінансової або матеріальної допомоги, включаючи благодійну, спонсорську та шефську допомогу.

Однак, відповідно до постанови Правління Чигиринського районного споживчого товариства від 30.09.2015 № 65 «Про затвердження планово-фінансових показників на 2015 рік» Товариству доведено план внутрігосподарських відрахувань на 4 квартал 2015 року у сумі 3000,00 гривень, які у повному обсязі закладено до планової калькуляції.

Відповідно пункту 1 розділу II Порядку, визначено, що орендна плата за торгові приміщення (площі) на ринках розраховується орендодавцем виходячи із собівартості надання в оренду торгових приміщень (площ) та прибутку без врахування податку на додану вартість.

Згідно Свідоцтва платника єдиного податку серія А № 461858, споживче товариство «Ринок – Чигирин» господарську діяльність здійснює за спрощеною системою оподаткування з ставкою єдиного податку 5 %, що також закладено до розрахунків на тарифи при наданні в оренду торгового місця на ринку.

Пунктом 5 розділу II Порядку зазначено, що собівартість надання в оренду 1 кв.м торгового приміщення (площі) розраховується шляхом ділення витрат на загальну площу торговельних місць згідно з планом території ринку, які надаються в оренду. Залежно від розташування та облаштування торговельного місця або виду продукції, що реалізується, орендодавець має право диференціювати вартість оренди 1 кв.м торговельного місця у межах загальної вартості витрат, пов'язаних з наданням в оренду всіх торговельних місць на ринку.

З отриманих територіальним відділенням матеріалів та пояснень, Товариство не здійснювало розрахунок розміру орендної плати з урахуванням річного розміру планових (фактичних) витрат, пов'язаних з наданням в оренду торгових місць, як це передбачено Порядком та не врахувало загальну площу торговельних місць при визначенні собівартості оренди. Економічне обґрунтування собівартості надання в оренду 1 кв.м. торгового місця у Товариства відсутнє.

Враховуючи вищенаведене, Товариством при розрахунку тарифів на послугу з надання в оренду торгового місця на ринку було завищено витрати за рахунок непропорційного їх рознесення по видам послуг.

Таким чином, тарифи споживчого товариства «Ринок – Чигирин» на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку є економічно необґрунтованими.

Такі дії споживчого товариства «Ринок – Чигирин» щодо встановлення та застосування з 20.09.2015 економічно необґрунтованих тарифів на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку кваліфікуються як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідачеві у справі відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України 29.06.1998 №169-р), подання з попередніми висновками у справі для надання своїх зауважень у справі направлено з супровідним листом відділення від 03.03.2016 № 04/425.

СТ «Ринок – Чигирин» листом від 15.03.2016 № 5 (вхідний від 17.03.2016 № 898/04) на подання з попередніми висновками у справі надав наступні заперечення:

1. Щодо визначення монопольного (домінуючого) становища СТ «Ринок – Чигирин» на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах міста Чигирин.

Відповідно до пункту 11 частини першої статті 7, пункту 7 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» до повноважень Антимонопольного комітету України та компетенції адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України належить проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, в тому числі монопольне (домінуюче), суб'єктів господарювання на цьому ринку та приймати відповідні рішення (розпорядження).

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (зі змінами), територіальним відділенням проведено дослідження на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку у межах м. Чигирин Черкаської області.

У ході дослідження територіальним відділенням були надіслані вимоги Чигиринській міській раді, Чигиринському районному споживчому товариству, колгоспному ринку Чигиринського районного споживчого товариства про надання інформації щодо суб'єктів господарювання, які надають комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин.

Отже, згідно отриманих та проаналізованих відповідей, територіальним відділенням встановлено, що протягом 2013-2015 років в межах м. Чигирин Черкаської області, комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку у місті Чигирин надавало лише СТ «Ринок – Чигирин» та не мало жодного конкурента.

2. Заперечення щодо встановлення Товариством економічно необґрунтованих тарифів на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами не може бути враховане, оскільки доведено та спростовується матеріалами справи.

Споживче товариство «Ринок – Чигирин» додатково листом від 06.04.2016 № 7 повідомило наступне: «... нашим товариством проводиться робота по розрахунках тарифів на оренду торговельних місць з урахуванням зауважень, викладених в поданні про попередні висновки у справі № 04-21-29/15. Одночасно просимо врахувати, що фінансовий стан підприємства знаходиться в тяжкому стані. Всі наявні кошти були витрачені на покращення

матеріально-технічної бази, в тому числі покращення інфраструктури м. Чигирин, а саме ремонт дороги біля території ринку. На даний час маємо заборгованість по акту виконаних робіт за ремонт та будматеріали на загальну суму 31280,00 грн.» (мовою оригіналу).

Відповідно до Податкової декларації платника єдиного податку – юридичної особи сума доходу СТ «Ринок – Чигирин» за 2015 рік складає 481566,70 (чотириста вісімдесят одна тисяча п'ятсот шістьдесят шість) гривень.

При визначенні розміру штрафу враховано:

- порушення законодавства про захист економічної конкуренції вчинено вперше;
- відповідач сприяв розгляду справи;
- тяжкий фінансовий стан Товариства;
- порушення щодо використання у своїй господарській діяльності тарифів іншого суб'єкта господарювання припинено;
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції СТ «Ринок – Чигирин» визнано.

Виходячи із викладеного, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", статтю 48, 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції", пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами і доповненнями, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Черкаського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

В И Р І Ш И Л А:

1. Визнати, що споживче товариство «Ринок – Чигирин» (вул. Короленка, 8, м. Чигирин, Черкаська обл., 20901, ідентифікаційний код юридичної особи 36783325) за результатами діяльності протягом 2013 - 2015 років займало монополіне (домінуюче) становище на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області з часткою 100%.

2. Визнати дії споживчого товариства «Ринок – Чигирин» щодо застосування тарифів на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку іншого суб'єкта господарювання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополіним (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Визнати дії споживчого товариства «Ринок – Чигирин» щодо встановлення та застосування з 20.09.2015 економічно необґрунтованих тарифів на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополіним (домінуючим) становищем на ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

4. За порушення, визначене пунктом 2 цього рішення, накласти на споживче товариство «Ринок – Чигирин» штраф у розмірі 2000,00 (дві тисячі) грн.

5. За порушення, визначене пунктом 3 цього рішення, накласти на споживче товариство «Ринок – Чигирин» штраф у розмірі 3000,00 (три тисячі) грн.

6. Зобов'язати споживче товариство «Ринок – Чигирин» розробити та затвердити економічно обгрунтовані тарифи на комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в межах м. Чигирин Черкаської області, про що повідомити територіальне відділення у двомісячний строк з дня отримання рішення з наданням належним чином завірених копій документів, які підтверджують факт виконання зобов'язання.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України "Про захист економічної конкуренції" штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України "Про захист економічної конкуренції" протягом п'яти днів з дня сплати штрафу необхідно надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржено до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова колегії,
в.о. голови відділення

Л.Г.Миронова